

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра садово-паркового та лісового господарства

"Затверджую"
Завідувач кафедри
садово-паркового та лісового господарства
"_____ "_____ 2019 р.
_____ (Мельник Т.І.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ 8

ВВ.01 Консервація, реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів

Спеціальність: 206 "Садово-паркове господарство"

Факультет: Агротехнологій та природокористування

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма з консервації, реконструкції та реставрації садово-паркових об'єктів для студентів за спеціальністю 206 "Садово-паркове господарство".

Розробник: **Токмань В.С., доцент, к.с-г.н.** ()

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри садово-паркового та лісового господарства.

Протокол від "22" квітня 2019 року № 21

Завідувач кафедри _____(Мельник Т.І.)

Погоджено:

Декан факультету _____(Коваленко І.М.)

Декан факультету _____(Коваленко І.М.)

Методист навчального відділу _____ (Г.О. Бабошина)

Зареєстровано в електронній базі: _____2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство	Нормативна
Модулів – 2	Спеціальність: 206 "Садово-паркове господарство"	Рік підготовки:
Змістових модулів: 4		2019-2020-й
		Курс
		1
		Семестр
Загальна кількість годин – 90		2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 6	Освітній ступінь: магістр	Лекції
		14 год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
		Самостійна робота
		46 год
		Вид контролю: залік.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання - 44/46(48,9/51,1)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

У процесі вивчення дисципліни «Консервація, реконструкція та реставрація об'єктів садово-паркового господарства» студенти повинні оволодіти теоретичними положеннями і здобути практичні навички щодо застосування методів відновлення на реальних садово-паркових об'єктах різного функціонального призначення з подальшим використанням знань у повсякденній роботі.

- **метою** вивчення дисципліни "Консервації, реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів" - оволодіння її теоретичними основами і формування навичок їх практичного застосування в господарстві;

- **завдання** курсу полягає в тому, щоб студенти отримали необхідні знання з теоретичних та практичних основ консервації, реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів.

Курс спрямований на вивчення та засвоєння можливих шляхів для вирішення на професійному рівні завдань, які можуть бути поставлені перед майбутнім фахівцем сучасними умовами життя в даній сфері людської діяльності

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- методологію передпроектного аналізу території об'єкту, що підлягає ландшафтній реконструкції, реставрації, консервації; специфіку виконання проектних робіт об'єктів реконструкції, реставрації, консервації, адаптації, відтворення;

- основи створення стійких зелених насаджень в процесі проведення відновлювальних робіт у садово-паркових об'єктах.

вміти:

- провести ландшафтний аналіз території об'єкту; використати знання з історії ландшафтної архітектури та садово-паркового мистецтва для проведення робіт з реставрації;

- використати знання з історії ландшафтної архітектури та садово-паркового мистецтва для проведення робіт з реставрації; провести наукову реставрацію об'єкту.

3. Програма навчальної дисципліни затверджена Вченою Радою Сумського НАУ, протокол № 12 від 2. 07. 2018 р.

Модуль 1. Проектування заходів з консервації, реконструкції та реставрації об'єктів садово-паркового господарства

Змістовий модуль 1. Основи реконструкції, відтворення та формування зелених насаджень

Тема 1. Історичний досвід реконструкції парків. Завдання та методи відновлення. Короткий огляд історичного досвіду та сучасні тенденції проведення реставрації та реконструкції ландшафтних об'єктів. Основні завдання проведення відновлення садово-паркових об'єктів. Задачі та методи відновлення старовинних та сучасних ландшафтних об'єктів. Класифікація ландшафтних об'єктів. Принципи проведення робіт по відновленню садово-паркових об'єктів.

Тема 2. Основні напрями і послідовність проведення передпроектних досліджень. Створення передпроектної документації. Завдання передпроектних досліджень об'єкту. Оцінка сучасного стану об'єкту. Комплексна оцінка об'єкту. Склад передпроектної документації.

Тема 3. Ландшафтна реконструкція міських садів і парків. Основи реконструкції садів і парків. Принципи побудови ландшафтної композиції та формування рослинності. Склад проектної документації. Принципи побудови ландшафтної композиції та формування рослинності. Підбір асортименту деревних рослин для урбанізованих ландшафтів. Основні етапи розробки технологічного проекту. Характеристика документації

Змістовий модуль 2. Проектування зелених насаджень

Тема 4. Передпроектне вивчення території та складання паспорту об'єкту. Натурне обстеження та аналіз історичних, літературних та іконографічних джерел про об'єкт. Встановлення ступеню збереження об'єкту та перспектив відновлення і використання в сучасних умовах.

Одним із найбільш цінних компонентів садово-паркових об'єктів, як сучасних так і старовинних парків є рослинність. Обстеження, визначення таксаційних показників, санітарного стану, декоративних якостей рослинних угруповань є важливим критерієм для ландшафтної оцінки території об'єкту. Обстеження насаджень починають із загального огляду рослинних угруповань. Визначають ділянки відкритих та закритих просторів. Для кожної ділянки вказують місцезнаходження, найменування рослинного угруповання, таксаційні показники. Інвентаризацію проводять методом подеревної фіксації кожного виду за рослинними угрупованнями. Характеристика кожної рослини заноситься в інвентаризаційну відомість.

Межі охоронної, заповідних та меморіальних зон. Основні елементи ландшафтної композиції. Ділянки території, що потребують різних підходів до їх відновлення. Біоценологічні відносини, що склалися на об'єкті. Пригнічуючі фактори зовнішнього

Змістовий модуль 1. Основи реконструкції, відтворення та формування зелених насаджень						
Тема 1. Історичний досвід реконструкції парків. Завдання та методи відновлення	4	2				2
Тема 2. Основні напрями і послідовність проведення передпроектних досліджень. Створення передпроектної документації.	18	2	6			10
Тема 3. Ландшафтна реконструкція міських садів і парків.	6	2				4
Разом за змістовим модулем 1.	28	6	6			16
Змістовий модуль 2. Проектування зелених насаджень						
Тема 4. Передпроектне вивчення території та складання паспорту об'єкту	9		4			5
Усього годин	37	6	10			21
Модуль 2. Консервація, реконструкція та реставрація об'єктів садово-паркового господарства.						
Змістовий модуль 3. Особливості відновлення об'єктів садово-паркового господарства						
Тема 5. Особливості проведення консервації, реконструкції, реставрації старовинних парків.	4	2				2
Тема 6. Методи відновлення зелених насаджень парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. Адаптація старовинних парків до сучасних умов .	4	2				2
Разом за змістовим модулем 3.	8	4				4
Змістовий модуль 4. Агротехніка створення зелених насаджень						
Тема 7. Агротехніка влаштування алей та групових посадок	11	4	2			5
Тема 8. Створення квітників та догляд за ними.	6		2			4
Тема 9. Агротехніка створення та відновлення газонів	28		16			12
Разом за змістовим модулем 4.	45	4	20			21
Усього годин	90	14	30			46

5. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1.	Тема 1. Історичний досвід реконструкції парків. Завдання та методи відновлення. План 1. Короткий огляд історичного досвіду та сучасні тенденції проведення реставрації та реконструкції ландшафтних об'єктів. Основні завдання проведення відновлення садово-паркових об'єктів. 2. Задачі та методи відновлення старовинних та сучасних ландшафтних об'єктів.	2
2.	Тема 2. Основні напрями і послідовність проведення передпроектних досліджень. Створення передпроектної документації.	2

	План 1. Завдання передпроектних досліджень об'єкту. 2. Оцінка сучасного стану об'єкту.	
3.	Тема 3. Ландшафтна реконструкція міських садів і парків. План 1. Основи реконструкції садів і парків. 2. Принципи побудови ландшафтної композиції та формування рослинності.	2
4.	Тема 5. Особливості проведення консервації, реконструкції, реставрації старовинних парків. План 1. Консервація садово-паркових об'єктів та їх елементів. 2. Реконструкція об'єктів садово-паркового мистецтва.	2
5.	Тема 6. Методи відновлення зелених насаджень парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. Адаптація старовинних парків до сучасних умов. План 1. Відновлення регулярних об'єктів та їх елементів	2
6.	Тема 7.1. Агротехніка влаштування алей та групових посадок План 1. Влаштування алей. 2. Влаштування групових посадок.	2
	Тема 7.2. Агротехніка влаштування алей та групових посадок План 1. Характеристика живоплотів. 2. Види рослин для живоплотів. 3. Влаштування живоплотів.	2
Разом		14

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 2.1. Аналіз основних напрямків та послідовність проведення передпроектних досліджень. Створення передпроектної документації.	2
	Тема 2.2. Аналіз основних напрямків та послідовність проведення передпроектних досліджень. Створення передпроектної документації.	2
	Тема 2.3. Аналіз основних напрямків та послідовність проведення передпроектних досліджень. Створення передпроектної документації.	2
2.	Тема 4.1. Передпроектне вивчення території та складання паспорту об'єкту	2
	Тема 4.2. Передпроектне вивчення території та складання паспорту об'єкту	2
3.	Тема 7. Аналіз агротехніки влаштування алей та групових посадок	2
4.	Тема 8. Вивчення особливостей створення квітників та догляду за ними.	2
5.	Тема 9.1. Вивчення агротехніки створення та відновлення газонів	2
	Тема 9.2. Аналіз агротехніки створення та відновлення газонів	2

	Тема 9.3. Ознайомлення з агротехнікою створення та відновлення газонів	2
	Тема 9.4. Завоєння агротехніки створення та відновлення газонів	2
	Тема 9.5. Розгляд агротехніки створення та відновлення газонів	2
	Тема 9.6. Аналіз агротехніки створення та відновлення газонів	2
	Тема 9.7. Вивчення агротехніки створення та відновлення газонів	2
	Тема 9.8. Завоєння агротехніки створення та відновлення газонів	2
Разом		30

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Історичний досвід реконструкції парків. Завдання та методи відновлення	2
2.	Тема 2. Основні напрями і послідовність проведення передпроектних досліджень. Створення передпроектної документації.	10
3.	Тема 3. Ландшафтна реконструкція міських садів і парків.	4
4.	Тема 4. Передпроектне вивчення території та складання паспорту об'єкту.	5
5.	Тема 5. Особливості проведення консервації, реконструкції, реставрації старовинних парків.	2
6.	Тема 6. Методи відновлення зелених насаджень парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. Адаптація старовинних парків до сучасних умов.	2
7.	Тема 7. Агротехніка влаштування дерев і чагарників.	5
8.	Тема 8. Створення квітників та догляд за ними.	4
9.	Тема 9. Агротехніка створення та відновлення газонів.	12
Разом		46

8. Методи навчання

1. За джерелом знань

- 1.1. Словесні: розповідь, пояснення, лекція, інструктаж.
- 1.2. Наочні: демонстрація, ілюстрація.
- 1.3. практичні: практична робота.

2. За характером логіки пізнання

- 1.1. Аналітичний

3. За характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів

- 3.1. Репродуктивний;
- 3.2. Пояснювально–демонстративний

4. Активні методи навчання – використання технічних засобів навчання, використання навчальних та контрольних тестів, використання опорних лекцій, екскурсій, заняття на виробництві (в проблемній лабораторії садівництва та виноградарства).

5. Інтерактивні технології навчання – використання мультимедійних технологій.

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація).
3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:
 - рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
 - активність під час обговорення питань, що винесені на заняттях;
 - експрес – контроль під час аудиторних занять
 - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
 - результати тестування.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Змістовий модуль 1 0 - 15 балів	Змістовий модуль 2 0 - 15 балів	Змістовий модуль 3 0 - 20 балів	Змістовий модуль 4 0 - 20 балів	СРС			
Т 1 – 3	Т 4	Т 5 - 6	Т 7 – 9	15	85	15	100
15	15	20	20		(70+15)		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Консервація, реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів: методичні вказівки щодо проведення практичних занять для студентів 5 курсу спеціальності 7.09010303 – "Садово-паркове господарство" денної форми навчання // Суми: СНАУ, 2013. - 41 с.
2. Консервація, реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів: методичні вказівки щодо самостійного вивчення дисципліни та виконання індивідуального завдання для студентів 5 курсу спеціальності 7.09010303 "Садово-паркове господарство" денної форми навчання / Суми, 2013. – 42 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Дудин Р.Б. Консервація, реставрація та реконструкція садово-паркових об'єктів: конспект лекцій// Р.Б. Дудин. – Львів: Нац. лісотехнічний у-т, 2006. – 67 с.
2. Агальцова В.А. Сохранение мемориальных лесопарков / В.А. Агальцова. – М.: Лесн. Пром-сть, 1980. -254 с.
3. Атаманюк Ю.А. Реконструкция городских зеленых насаждений/ Атаманюк Ю.А., Костюченко Л.Л., Остапенко Я.В. – К.: Будивельник, 1987. -240 с.
4. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Володимир Панасович Кучерявий. – Львів: Світ, 2005. – 456 с.
5. Ильинская Н.А. Восстановление исторических объектов ландшафтной архитектуры / Наталья Алексеевна Ильинская. - [2-е изд., доп.]. – Спб: Стройиздат. С.-Петербургское отделение, 1983. – 159 с.
6. Ландшафтная реконструкция городских садов и парков / Ю.А. Бондарь, Н.П. Абесинова, Е.Н. Никитина, А.Ф. Сахаров. – К.:Будивельник, 1982. – 60 с.
7. Теодоронский В.С. Реконструкция и формирование зеленых насаждений на территории жилой застройки / В.С. Теодоронский, И.А. Кабаева. – М.:МГУЛ, 1999. – 43 с.
8. Денисов М.Ф. Ландшафтное проектирование при восстановлении парков: учеб. пособ. / Михаил Федорович Денисов. – М.: МАРХИ, 1986. – 104 с.

9. Бондар Ю.А. Восстановление старинных ландшафтных парков: Методические рекомендации по проектированию / Ю.А. Бондар, А.К. Салатыч.. – К., 1974. – 84 с.
10. Жирнов А.Д. Відновлення історичних об'єктів ландшафтної архітектури: навч.-метод. посіб. з курсового та дипломного проектування / А.Д. Жирнов, О.К.Вільгельм. – К.: ДАКККиМ, 2001. – 45 с.
11. Методическое указание по ландшафтному проектированию зеленых насаждений городов: для студентов специальностей архитектуры, ландшафтный дизайн, городское строительство, садово-парковое строительство / [Остапенко Б.Ф., Жирнов А.Д.] - [2-е изд.] – К.: ГИР КкиИ, 2002. - 60 с.
12. Реставрація і реконструкція пам'яток садово-паркового мистецтва: завдання та методичні поради з виконання курсового проекту і практичних робіт \ [укл. Жирнов А.Д., Бекстов С.О.] – К.: ДАКККиМ, 2003. – 30 с.
13. Реставрація та реконструкція ландшафтних об'єктів: метод. посіб. з провед. практ. робіт та навч. практики. Для студентів спеціальності 7020210 "Дизайн", всіх спеціалізацій / [упор. Бут Н.К., Лоліна Н.А.]. – К.:ДАКККиМ, 2006. – 18 с.
14. Ігнатенко О.П. Благоустрій територій населених пунктів: практичний посібник / О.П. Ігнатенко. – Київ, 2012. – 215 с.
15. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Володимир Панасович Кучерявий. – Львів: Світ, 2005. – 456 с.

Допоміжна

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.02.2004 № 73-р «Про віднесення наукових об'єктів до таких, що становлять національне надбання» // Офіційний вісник України від 27.02.2004 р., № 6, стор. 103, стаття 336.
2. Стратегия ботанических садов России по сохранению биоразнообразия растений – Москва, 2005. – 32 с.
3. Родічкін І.Д. Старовинні маєтки України / І.Д. Родічкін , О.І. Родичкина. – К.: Мистецтво, 2005. – 383 с.
4. Старовинні парки і проблеми їх збереження: Тези доповідей 2-го міжнародного симпозіуму, присвяченого 200-річчю дендрологічного парку «Софіївка».- Умань: Видавнича компанія Л.М.Рибчинського, 1996. – 284 с.
5. Міжнародна хартія з охорони історичних садів (Флорентійська хартія. 1981 р.) // Охорона культурної спадщини: Зб.міжнародних документів. – К.: АртЕК, 2002.- С.72-74.
6. Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення: Довідник / Редкол. В.Б.Леоненко та інші. – К., 1999. – 240 с.
7. Косенко І.С. Дендрологічний парк «Софіївка» : Монографія / І.С. Косенко.. – Умань, 2003. – 240 с.
8. Кучерявий В.П. На зелених орбітах Львова. Нарис-путівник / В.П. Кучерявий. – Львів: Каменяр, 1972. – 108 с.
9. Гордієнко М.І. Лісові культури / М.І. Гордієнко, М.М. Гузь, Ю.М. Дебринок, В.М. Маурер. – Львів: Камула, 2005. – 608 с.
10. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць / В.П. Кучерявий. – Львів: Світ, 2008. – 456 с.
11. Кохановський В.М. Декоративна дендрологія. Навчальний посібник / В.М. Кохановський, І.М. Коваленко. – Суми: "Сумський національний аграрний університет", 2013. – 283 с.
12. Заячук В.Я. Дендрологія: Підручник / В.Я. Заячук. – Львів: Апріорі, 2008. – 656 с.
13. Шевырева В. Хвойные растения. Большая энциклопедия / Наталия Шевырева, Татьяна Коновалова. – М.: Эксмо, 2012. – 280 с.

Інформаційні ресурси.

1. <http://www.bibliolink.ru/publ/29-6>.
2. mirknig.com

3. www.kodges.ru
4. <http://www.labirint.ru/books/449283/>